*Додаток 1*

*до «Положення про академічну доброчесність»*
*Одеського національного університету*
*імені І. І. Мечникова*

# КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ імені І. І. МЕЧНИКОВА

## 1. Загальні положення

1.1. Цей Кодекс визначає цінності, принципи і правила академічної доброчесності в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова (далі — Університет), засади запобігання порушенням і загальні правила реагування на них. Кодекс є складовою внутрішньої системи забезпечення академічної доброчесності та внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

1.2. Кодекс розроблено відповідно до Конституції України, законів України «Про академічну доброчесність» від 18 грудня 2025 року № 4742-IX, «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», інших актів законодавства та Статуту Університету. У разі суперечності застосовуються норми закону.

1.3. Кодекс поширюється на здобувачів освіти, педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників, інших осіб у частині їхньої академічної діяльності в Університеті; на вступників та учасників конкурсів — у межах відповідних процедур. Працівники й залучені особи ознайомлюються з правилами, що стосуються їхньої діяльності.

1.4. Терміни «академічна діяльність», «академічний твір», «суб’єкт академічної діяльності», «уповноважений орган», «уповноважена особа» та назви порушень застосовуються у значеннях, визначених Законом України «Про академічну доброчесність». Цей Кодекс не змінює встановлених законом складів порушень чи санкцій.

## 2. Цінності та правила доброчесної поведінки

2.1. Академічна спільнота Університету керується чесністю, довірою, повагою, справедливістю, відповідальністю, стійкістю та рішучістю у захисті доброчесності. Університет забезпечує відкритість правил, доброчесне оцінювання, запобігання конфлікту інтересів і послідовне реагування на порушення.

2.2. Кожна особа поважає гідність і результати праці інших осіб, коректно зазначає використані джерела, відмежовує власний внесок від внеску співавторів та інших учасників, надає правдиву інформацію про результати, методи і джерела, не створює необґрунтованих переваг або перешкод іншим.

2.3. Здобувач виконує навчальне завдання самостійно, якщо правила завдання не дозволяють спільну роботу, допомогу, матеріали чи технічні засоби. Умови використання джерел, цифрових інструментів і генеративного штучного інтелекту викладач визначає та доводить до здобувачів до початку виконання завдання; вони не можуть суперечити закону.

2.4. Працівник формулює зрозумілі завдання і критерії оцінювання заздалегідь, оцінює лише передбачені ними результати академічної діяльності, неупереджено реагує на виявлені ознаки порушення, навчає правилам академічного письма та подає власний приклад доброчесної поведінки. Підтримка осіб з особливими освітніми потребами не вважається недозволеною допомогою.

2.5. У науковій діяльності особа забезпечує достовірність даних, методів і висновків, зазначає попередні публікації власних результатів при їх повторному використанні та правдиво описує внесок кожного автора й інших осіб. Список авторів не може включати осіб без належного авторського внеску.

2.6. Оприлюднення результатів, згенерованих штучним інтелектом, як власних без зазначення факту такого використання є порушенням закону. Автор зазначає використання таких результатів в академічному творі або супровідних матеріалах і відповідає за достовірність, перевірку джерел та зміст. Конкретний спосіб повідомлення й дозволені межі допоміжного використання визначаються правилами завдання, освітнього компонента або видання.

2.7. Особа, яка бере участь в оцінюванні, експертизі, рецензуванні чи конкурсній процедурі, заявляє про конфлікт інтересів та діє відповідно до порядку його врегулювання; не використовує службове становище для впливу на результат.

## 3. Запобігання порушенням

3.1. Університет оприлюднює цей Кодекс, внутрішній порядок розгляду повідомлень, виключні переліки санкцій за конкретні порушення та правила використання цифрових інструментів; проводить навчання з академічної доброчесності й академічного письма для здобувачів і працівників.

3.2. Освітні програми і завдання проєктуються з урахуванням мети навчання, реального часу на самостійну роботу та можливостей перевірки досягнутих результатів. Викладач надає зворотний зв’язок і роз’яснює правила цитування, співавторства та дозволеної допомоги.

3.3. Перевірка текстових збігів є допоміжним способом виявлення ознак порушення. Відсоток збігів, висновок програмного засобу або детектора штучного інтелекту сам собою не доводить порушення; матеріали оцінюються компетентною особою з урахуванням контексту, джерел та пояснень автора.

3.4. Університет забезпечує передбачене законом оприлюднення прийнятих до захисту дисертацій і кваліфікаційних робіт, з дотриманням вимог щодо формату, доступу, персональних даних та інших законних обмежень.

## 4. Порушення академічної доброчесності

4.1. Видами порушень відповідно до статті 18 Закону є: відчуження авторства; академічний плагіат; приписування авторства; самоплагіат; фабрикація; фальсифікація; недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом; недоброчесне оцінювання; несамостійне виконання завдання; недозволена допомога; академічний саботаж; схиляння до порушення академічної доброчесності; інституційні порушення. Інші види можуть визначатися законом.

4.2. Підроблення даних, залучення підставної особи, недозволені засоби під час оцінювання, тиск на оцінювача та інші конкретні дії кваліфікуються за визначеними законом видами порушень з урахуванням фактичних обставин. Хабарництво й інші можливі правопорушення також передаються компетентним органам за наявності законних підстав.

4.3. Самоплагіат тягне академічну відповідальність за умов, визначених статтею 26 Закону. Виявлення повторного використання власного результату без аналізу мети, контексту та законних умов відповідальності не є достатнім для висновку про санкцію.

4.4. До ухвалення рішення уповноваженим органом або уповноваженою особою діє презумпція академічної доброчесності. Ніхто не може вважатися таким, що вчинив порушення, лише на підставі повідомлення, припущення чи автоматизованого звіту.

**5. Реагування та відповідальність**

5.1. Заходи реагування охоплюють виховні заходи, академічну та/або дисциплінарну відповідальність, реагування у конкурсах та інституційні заходи в межах компетенції відповідного органу. Несамостійно виконане завдання вважається невиконаним і не підлягає оцінюванню відповідно до статті 31 Закону.

5.2. До здобувачів можуть застосовуватися лише заходи, передбачені частиною четвертою статті 22 та спеціальними нормами Закону: тематичне навчання, усне або письмове попередження, повторне виконання завдання; у межах академічної відповідальності — повторне проходження компонента чи оцінювання, встановлені законом обмеження участі у конкурсах і мобільності, позбавлення стипендії чи наданих Університетом пільг, інші передбачені законом заходи аж до відрахування за встановлених законом умов.

5.3. До педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників можуть застосовуватися лише санкції, передбачені частиною другою статті 22 та спеціальними нормами Закону, зокрема визначені законом строкові обмеження участі в органах, атестації, грантах, мобільності, керівництві дослідженнями і здобувачами, редакційних колегіях; догана або звільнення — лише на законних підставах і в порядку трудового законодавства.

5.4. Наслідки для вступників, учасників конкурсів, організаторів конкурсів, осіб, які здобувають науковий ступінь, та осіб, яким уже присуджено ступінь або присвоєно звання, визначаються відповідними спеціальними нормами Закону. Кодекс самостійно не встановлює підстав для звільнення, відрахування або позбавлення ступеня.

5.5. Виключний перелік санкцій за кожне конкретне порушення, з диференціацією за категорією особи, рівнем і роком навчання та повторністю, встановлюється окремим внутрішнім актом Університету, затвердженим колегіальним органом управління до застосування відповідних санкцій. Такий акт визначає межі вибору однієї чи кількох санкцій без запровадження нових видів відповідальності. Посилання на загальний перелік у цьому Кодексі не замінює зазначеного акта.

5.6. Обираючи санкцію, уповноважений орган враховує характер і значущість порушення, форму вини, наслідки, отриману перевагу, повторність, обставини справи та співмірність заходу. Визнання факту і співпраця можуть враховуватися, але відмова від пояснень не є самостійним доказом вини.

**6. Повідомлення та розгляд справ**

6.1. Особа, яка має фактичні дані, що можуть бути перевірені, має право подати повідомлення у паперовій або електронній формі уповноваженому органу, уповноваженій особі або керівнику Університету. Університет визначає доступні канали подання та порядок реєстрації. Повідомлення без перевірюваних фактичних даних може бути залишене без розгляду з повідомленням заявника.

6.2. Керівник упродовж трьох робочих днів ухвалює рішення, передбачене частиною першою статті 37 Закону. Уповноважений орган або особа протягом десяти робочих днів з надходження повідомлення вирішує питання про початок розгляду чи залишення без розгляду, повідомляє заявника, надає особі, якої стосується повідомлення, його копію і сповіщає про дату, час та місце розгляду не пізніше ніж за три робочі дні.

6.3. Порядок утворення, склад, компетенція, відвід членів, строки, збирання й оцінка доказів, спосіб голосування, оформлення та оприлюднення рішень визначаються окремим внутрішнім актом відповідно до статей 37–38 Закону. До розгляду не залучають осіб із неврегульованим конфліктом інтересів. Представництво здобувачів забезпечується згідно із законом та актами Університету.

6.4. Особа, щодо якої розглядають повідомлення, має право знати його зміст, ознайомлюватися з матеріалами, подавати докази й зауваження, надавати пояснення або відмовитися від них, брати участь у розгляді особисто чи через представника, заявляти відвід і оскаржити рішення відповідно до Закону. Заявник та інші учасники користуються правами, встановленими законом; персональні дані захищаються.

6.5. Рішення повинно містити встановлені факти, оцінку доказів та пояснень, правову кваліфікацію конкретного порушення, мотиви обраного заходу та порядок оскарження. Застосування санкції без встановлення факту порушення і вини не допускається. Оскарження та набрання рішенням чинності здійснюються за Законом і внутрішнім порядком.

**7. Прикінцеві положення**

7.1. Кодекс академічної доброчесності є складовою частиною (Додаток 1) до «Положення про академічну доброчесність» Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Зміни до Кодексу вносяться шляхом внесення змін до цього Положення.

7.2. Кодекс оприлюднюється на офіційному вебсайті Університету; особам забезпечується доступ до його чинної редакції.

7.3. Ознайомлення з Кодексом усіх учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І. І. Мечникова підтверджується шляхом підписання ними Декларації академічної доброчесності (Додаток 2 до «Положення про академічну доброчесність» Одеського національного університету імені І. І. Мечникова).

*Затверджено рішенням Вченої ради ОНУ імені І. І. Мечникова*
*від 28 серпня 2026 р., протокол № 1*
*Введено в дію наказом ректора ОНУ імені І. І. Мечникова*
*від 31 серпня 2026 р. № 70а/ОД*